

ANMÆLDELSE

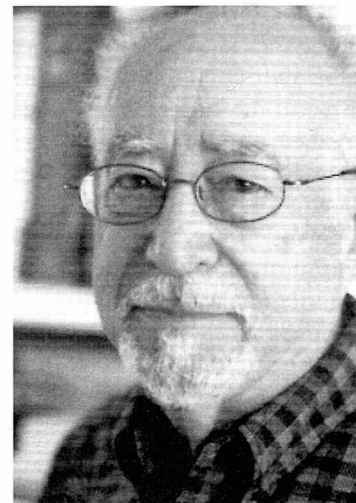
Den store omvej

Af Morten Thing

‘Amerikansk venstrefløj’ aktiverer ikke mange og dybe betydningslag hos europæere. Et par intellektuelle, som måske snarere er liberale, er hvad der melder sig hos mange. Nogle vil måske huske 60ernes og 70ernes *Students for a Democratic Society*, *Black Panther Party*, *Weatherman* og andre udtryk for radikalitet. Men før det?

USA havde faktisk i tiden før 1920 en meget livskraftig arbejderbevægelse med både fagforeninger og politiske partier. Én af dem som har fastholdt denne tradition er den amerikanske historiker James Weinstein, som med bøger som *The Decline of Socialism in America 1912-25* fra 1969 og *Ambiguous Legacy. The Left in American Politics* fra 1975 har peget på, at vores billede af amerikansk politik som et to-parti-system opstod i og med arbejderbevægelsens nederlag. Arbejderbevægelsens nederlag marginaliserede socialistisk tænkning og venstrefløjen og adskilte udviklingen af amerikansk demokrati fra udviklingen af europæisk demokrati. Ikke mindst har arven fra *Socialist Party of America* spillet en vigtig rolle i Weinsteins bøger.

Weinstein er også mangeårig aktivist på, hvad der er tilbage af amerikansk venstrefløj. Han er grundlægger af først *Studies on the Left* (1959-63) *Socialist Revolution* (1969-74), senere *In These Times* (1976-), det største eksisterende amerikanske radikale magasin. Denne dobbelte position har han lagt til grund for sin nyeste bog *The Long Detour. The History and Future of the American Left*. Han karakteriserer sig selv som ”a lifelong Socialist”, ”one-time Communist” og ”a pathological optimist”. Han tager udgangspunkt i Sovjetunionens sammenbrud og kommunismens nederlag og ser det som en historisk sejr for den del af venstre-

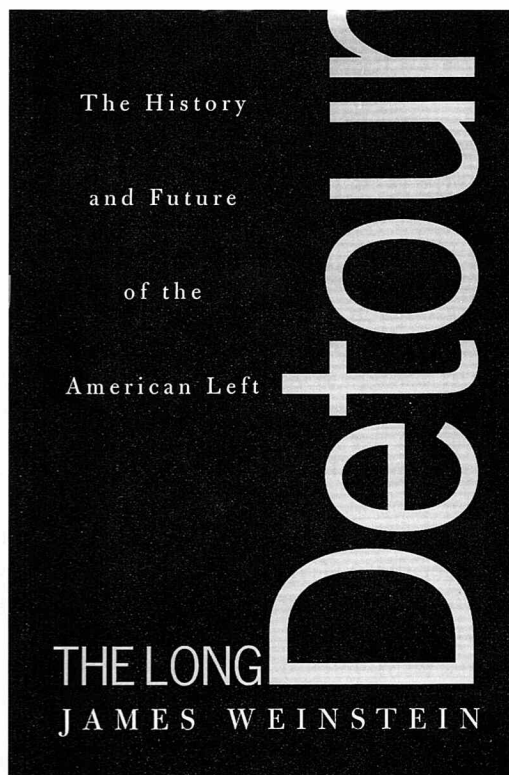
James Weinstein

James Weinstein:
*The Long Detour. The History and Future
of the American Left.*
Westview Press, Boulder Col. 2003.

fløjen, der som han var sovjet-kritisk.

Weinstein ser i bogen skabelsen af et amerikansk kommunistisk parti som helt afgørende for demonteringen af en radikal og socialistisk tradition i USA. Det afsporede venstrefløjens projekt og gjorde den ude af stand til at orientere sig. Det lykkedes nemlig det amerikanske kommunistparti at bilde venstrefløjen ind, at det kæmpede for et socialistisk samfund. Men det gjorde det ikke. Det var et redskab for sovjetisk udenrigspolitik og tjente kun retorisk en socialistisk politik. Socialismen i den demokratiske betydning, som Eugene V. Debs havde kæmpet for i begyndelsen af 1900-tallet, var gledet ud af fokus og glemt.

Weinstein påviser, hvordan socialismen i USA før 1920 betød kamp for reformer af det politiske system, som netop understregede frihedsrettigheder, mindretalsbeskyttelse, beskyttelse af de fattige mod kapitalen, beskyttelse af svage grupper osv. Han ser den som en vigtig del af selve udviklingen af det amerikanske demokrati. Kapitalismen kan ikke reformere sig selv, den må have en intern opposition for ikke at afsnøre den demokratiske udvikling. Gennem denne reformbevægelse muliggøres på lang sigt udmøntningen af et bedre samfund af socialistisk tilsnit. Det langsigtede ideal spiller imidlertid ikke den store rolle i Weinsteins bog, det gør derimod vejen fremad. Hans bekymring er tosidet:

han er både bekymret for den amerikanske venstrefløj og for det amerikanske samfund.

Det gamle venstre, socialisterne, anarkisterne, fagforeningsfolkene fra perioden 1890-1920 udviser i Weinsteins analyse en fantastisk kreativitet og tilpasningsevne i forhold til den særlige type af samfund USA var. Det handler både om den kolossale vækst i samfundets omfang og dets produktion. Begge dele krævede nye ideer og nye løsninger. Væksten i samfundets omfang indebar ikke mindst et stort problem for arbejderbevægelsen: indvandringen opdelte nemlig de indvandrede i mange forskellige kulturer, som 'hjemmefra' medbragte helt forskellige politiske traditioner, sprog, religioner, familjemønstre osv. Evnen til at tackle disse problemer og indrømme disse delkulturer selvstændighed styrkede kreativiteten, men var også udtryk for en sårbarhed, som kommunismen angreb med dens krav om enhed. Det sensitive øre for de kulturelle modsætninger,

hvoraf politisk reform henter sin styrke, var ifølge Weinstein det gamle venstres utrolige styrke og grunden til dets politiske styrke. I 1911 havde 74 byer socialistiske borgmestere og ved præsidentvalget i 1912 fik Debs 900.000 stemmer. Socialistpartiet havde mere end 100.000 medlemmer.

Venstrefløjens affære med kommunismen stoppede denne udvikling og gjorde det muligt for kapitalen i mellemkrigstiden at trænge arbejderbevægelsen tilbage. Det er imidlertid ikke kun kommunismen, Weinstein ser som et opløsningsmiddel i venstrefløjens historie. Af historiske grunde har utopistiske og anarkistiske strømninger været stærkere i USA end i Europa. Han ser disse strømningers genoplivning i 60'erne og 70'erne som et elitært indslag og et indslag, som har befordret sekterisme. Og nu da venstrefløjen er blevet fri for kommunismen og 'den virkeliggjorte socialisme', er omvejen slut, og vi kan kaste blikket på fremtiden med denne historiske viden i bagagen.

Først og fremmest bør venstrefløjen se i øjnene, at det amerikanske to-parti-system er en virkelighed, den ikke kan udfordre. Den findes ikke grundlag for 'en tredje mulighed'. Ralph Naders forsøg på at blive præsident er ikke blot spildt arbejde, krudt og stemmer, det er selve meningen med to-parti-systemet: at udelukke konkurrerende strømninger. Venstrefløjen kan kun markere sig indenfor systemet selv, dvs. ved at fremme reformer gennem demokratiske venstrefløjsfolk, altså kandidater som stiller op indenfor rammerne af

det demokratiske parti og bliver valgt på reformpolitik af en mere radikal karakter. Ved at forene sine kræfter om temaer som arbejdstid, arbejdsforhold, kønspolitik, sundhed osv. kan venstrefløjen både styrke sig selv og få gennemført reformer, især på statsligt niveau, men på længere sigt forhåbentlig også på forbundsniveau.

James Weinsteins overvejelser ligger i forlængelse af klassisk, europæisk, socialdemokratisk tankegang. Hans mål er ikke 'socialisme', men ved hjælp af socialistiske principper at reformere det amerikanske samfund. Hans overvejelser om betydningen af den glemte amerikanske socialisme er ikke mindst at fremhæve klassisk socialistisk tankegang. Denne type politisk orientering findes i Europa kun sporadisk blandt socialdemokrater, som ellers alle er gået betydelig længere i tilpasningen til det kapitalistiske samfund. Man kan overveje i hvor høj grad denne forskel mellem USA og Europa primært skyldes forskelle i udviklingen af det politiske system eller i udviklingen af kapitalismen selv. Måske spiller netop det element, Weinstein peger på: kommunismen, en endnu større rolle i Europa. Måske fik sovjetkommunismen én gang for alle skandaliseret socialismen som en fuldkommengørelse af demokratiet, en skandalisering som har gjort det meget svært at gentænke projektet under moderne forhold.

Weinsteins bog har imidlertid ét befriende jordnært perspektiv, nemlig den amerikanske venstrefløjs muligheder for at opnå politisk reformkraft, som man ønsker den af hele sit hjerte.